

Sygn. akt II Cz 580/14

POSTANOWIENIE

Dnia 6 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

Przewodniczący: SSO Sławomir Krajewski (spr.)

Sędziowie: SO Dorota Gamrat-Kubeczak

SO Mariola Wojtkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 6 maja 2014 roku w Szczecinie na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi dłużnik M. R.

na czynność komornika w postaci postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...)K. K.z dnia 4 listopada 2013 roku, w sprawie Km 2181/12

z udziałem wierzyciela Gminy M. S.

oraz

sprawy z wniosku dłużnik o obniżenie opłaty stosunkowej

na skutek zażalenia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...)K. K.na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 31 stycznia 2014 roku, sygn. akt VI Co 4284/13

postanawia:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 31 stycznia 2014 roku Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie:

1. na podstawie art. 219 kpc, w zw. z art. 13 § 2 kpc sprawy VI Co 4284/13 i VI Co 4285/13 połączył do wspólnego rozstrzygnięcia i rozpoznania pod sygn. akt VI Co 4284/13;
2. na podstawie art. 759 § 2 kpc zmienił postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...)K. K.z dnia 4 listopada 2013 roku w sprawie Km 2181/12 o tyle, że dłużnik obciążył opłatą stosunkową w kwocie 4669,50 zł, a w pozostałym zakresie, tj. co do kwoty 1807,17 zł opłatą stosunkową obciążył wierzyciela Gminę M.S.,
3. obniżył opłatę stosunkową ustaloną w punkcie II sentencji w zakresie obciążającym dłużnik na kwotę 4669,50 zł - do kwoty 933,90 zł,

W uzasadnieniu Sąd pierwszej instancji podniósł, że w przedmiotowej sprawie rozstrzygnięcie zostało wydane w oparciu o przepis art. 759 § 2 kpc, albowiem skarga podlegała odrzuceniu z powodu nieuzupełnienia w terminie jej braków, natomiast okoliczności sprawy uzasadniały w ocenie Sądu, podjęcie czynności w ramach nadzoru judykacyjnego.

Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, iż skarżąca została wezwana do uzupełnienia braków skargi poprzez uiszczenie opłaty w kwocie 100 zł, w terminie 7 dni pod rygorem odrzucenia skargi. Sąd wskazał, iż wezwanie zostało doręczone w trybie

doręczenia zastępczego poprzez dwukrotne awizowanie. Sąd zauważył, iż z uwagi na brak wpływu w terminie 7 dni kwoty 100 zł, tytułem opłaty od skargi albo wniosku o zwolnienie od obowiązku jej uiszczenia, skargę należało odrzucić.

Sąd Rejonowy podkreślił, iż powyższa okoliczność nie uniemożliwia mu jednakże przystąpienia do merytorycznej oceny postanowienia o kosztach postępowania egzekucyjnego, o ile dostrzeże nieprawidłowości .

Sąd podniósł, iż w postanowieniu z dnia 4 listopada 2013 roku Komornik ustalił opłatę stosunkową od wartości całego świadczenia, którego wyegzekwowania domagał się wierzyciel. W ocenie Sądu odpowiedzialność dłużnik z tytułu opłaty stosunkowej może dotyczyć jednak wyłącznie tej części świadczenia, co do której tytuł wykonawczy stanowiący podstawę egzekucji w sprawie Km 2181/12 nie został pozbawiony wykonalności. Sąd Rejonowy dodał, iż na etapie wydania postanowienia o kosztach postępowania egzekucyjnego istniało prawomocne orzeczenie pozbawiające tytuł wykonawczy wykonalności w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 6 listopada 2012 roku, wydanego w sprawie o sygn. akt I C 469/12, który uprawomocnił się w dniu 11 grudnia 2012 roku.

Sąd pierwszej instancji stwierdził, iż w zakresie w jakim tytuł wykonawczy zostaje pozbawiony wykonalności prawomocnym orzeczeniem sądu, świadczenie jest niezasadne, a w konsekwencji egzekucja zmierzająca do jego wyegzekwowania niecelowa. Koszty takiej egzekucji powinien zatem ponieść wierzyciel.

Sąd dalej wywiódł, że w niniejszej sprawie postępowanie egzekucyjne toczyło się w oparciu o tytuł wykonawczy w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 22 lutego 2001 roku, sygn. akt I C 910/99, na mocy którego zasądzono od pozwanej na rzecz powódki kwotę 35.348,96 zł z odsetkami ustawowymi od kwot: 7048,96 zł od dnia 12 listopada 1996 roku do dnia zapłaty i 28.300 zł od dnia 10 lutego 1998 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 1000 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Świadczenie w całym wymienionym zakresie zostało zgłoszone przez wierzyciela do egzekucji we wniosku egzekucyjnym z dnia 7 marca 2011 roku.

Postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 16 sierpnia 2012 roku (...) udzielone zostało zabezpieczenie powództwa dłużniczki o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 2181/12 w części, tj. co do odsetek ustawowych od kwoty 7048,96 zł za okres od dnia 16 marca 2001 roku do dnia 6 marca 2008 roku oraz od kwoty 28.300 zł od dnia 16 marca 2001 roku do dnia 6 marca 2008 roku.

Sąd dodał, iż postanowieniem z dnia 13 września 2012 roku Komornik Sądowy K. K. zawiesiła postępowanie egzekucyjne częściowo, odpowiednio do treści powyższego postanowienia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, a następnie postanowieniem z dnia 5 października 2012 roku, na skutek wniosku wierzyciela, zawiesiła postępowanie egzekucyjne w całości.

Sąd Rejonowy zauważył też, iż w dniu 25 września 2013 roku wierzyciel złożył wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego z uwagi na zawarte z dłużniczką porozumienie co do spłaty ratalnej należności i dokonania pierwszej wpłaty w kwocie 336,72 zł.

Sąd I instancji stwierdził, iż wielkość opłaty stosunkowej, która powinna obciążać dłużnik to kwota 4669,50 zł, która została przez Sąd wyliczona w sposób następujący. Sąd Rejonowy wskazał, iż łącznie odsetki ustawowe wynoszą w sprawie 57.034,62 zł. Dodał, iż wraz z kwotą świadczenia głównego tj. 35.348,96 zł oraz kosztów procesowych 1000 zł, dają łącznie kwotę 93.383,58 zł, która stanowi wysokość egzekwowanego świadczenia w zakresie, w którym tytuł wykonawczy nie został pozbawiony wykonalności i na dzień złożenia przez wierzyciela wniosku o umorzenie postępowania egzekucyjnego (tj. 25 września 2013 roku).

Zdaniem Sądu na podstawie przepisu art. 49 ust. 2 oraz art. 46 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o komornikach sądowych i egzekucji należało przyjąć, iż opłata stosunkowa w sprawie obciążająca dłużnik wynosi 5 % od kwoty 93.390,00 zł - czyli 4669,50 zł.

Wobec powyższego Sąd Rejonowy zmienił wysokość opłaty stosunkowej ustalonej postanowieniem Komornika Sądowego z dnia 4 listopada 2013 roku.

Sąd I instancji podniósł, iż powyższa wysokość opłaty stosunkowej stała się punktem wyjścia do rozważenia zasadności jej obniżenia, zgodnie z wnioskiem dłużnik. W konsekwencji oceny postępowania egzekucyjnego w tym aspekcie, ale biorąc pod uwagę również okoliczności dotyczące sytuacji osobistej dłużniczki, Sąd doszedł do przekonania o słuszności obniżenia opłaty do 1/5 jej wartości tj. do kwoty 933,90 zł. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, iż postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 2181/12 przekazane do prowadzenia na skutek postanowienia o przekazaniu z dnia 22 marca 2012 roku, a faktycznie przekazane w dniu 24 maja 2012 roku, toczyło się od tego czasu do dnia 5 października 2012 roku (data zawieszenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela), a zatem przez okres czterech miesięcy. Według Sądu w tym czasie Komornik Sądowy dokonała kilku czynności egzekucyjnych, w tym również czynności w egzekucji z nieruchomości dłużnik. Sąd zaznaczył, iż egzekucja z nieruchomości zakończyła się na etapie obwieszczenia o terminie opisu i oszacowania, gdyż na skutek zawieszenia postępowania na wniosek wierzyciela do opisu i oszacowania nie doszło. Sąd nadmienił, iż czynności egzekucyjne polegające na zajęciu składników majątkowych dłużnik nie przyniosły spodziewanego rezultatu, a w ich wyniku jak również w konsekwencji stawienia się dłużnik i złożenia wyjaśnień ustalono, że ta otrzymuje wynagrodzenie w kwocie wolnej od zajęcia komorniczego i jest to jedyne źródło jej utrzymania.

W ocenie Sądu Rejonowego, powyższy zakres postępowania egzekucyjnego oraz nakład pracy Komornika Sądowego, pozwala na zasadne obniżenie opłaty do wskazanej powyżej kwoty. Sąd podkreślił, iż Komornik Sądowy w zakresie egzekucji wszczętej niecelowo otrzyma opłatę stosunkową od wierzyciela w kwocie 1807,17 zł, stanowiącą różnicę pomiędzy opłatą ustaloną od całości świadczenia, a opłatą ustaloną od tej części świadczenia, co do której tytuł wykonawczy nie został pozbawiony wykonalności. Zdaniem Sądu istotnym argumentem był fakt, iż dłużnik podjęła się spłaty wierzytelności, zawierając porozumienie o spłacie ratalnej z wierzycielem, co motywowało wniosek wierzyciela o umorzenie postępowania egzekucyjnego.

Sąd Rejonowy zważył wreszcie na trudną sytuację materialną dłużnik, gdyż wcześniej otrzymany dochód z wynagrodzenia za pracę był w takiej wysokości, że nie pozwalał na skuteczną egzekucję, zaś w chwili obecnej dłużnik podaje, iż jest osobą bezrobotną, na dowód czego przedłożyła kartę wizyt bezrobotnego. Sąd stwierdził, iż obniżając opłatę chciałby również umożliwić realną spłatę przez dłużnik zarówno zobowiązania z tytułu wykonawczego, jak i opłaty Komornika Sądowego, zaś utrzymanie opłaty na poziomie powyżej kwoty 933,90 zł byłoby nadmiernym obciążeniem, które mogłoby doprowadzić do zupełnie innego skutku, a mianowicie braku spłaty lub bardzo odległego jej terminu.

Na powyższe postanowienie Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym(...)K. K.złożyła zażalenie i zaskarżając postanowienie w części, tj. co do punktu III, wniosła o jego uchylenie w zaskarżonym zakresie.

W uzasadnieniu podniosła, że w postanowieniu objętym skargą, dłużnik została w całości obciążona kosztami postępowania i wezwana do zapłaty opłaty stosunkowej w wysokości 6476,67 zł. Skarżąca wskazała, iż opłatę tę ustalono w oparciu o obowiązujące przepisy tj. art. 49 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. Dodała, iż opłatę ustalono od kwoty 129.533,47 zł, która pozostawała do wyegzekwowania na rzecz wierzyciela na dzień 25 września 2013 roku.

Skarżąca zwróciła uwagę, iż w toku postępowania Sąd Apelacyjny w Szczecinie, w sprawie sygn. akt (...), zawiesił postępowanie w części, tj. co do odsetek od kwoty 7048,96 zł od dnia 16 marca 2001 roku i od kwoty 28.300 zł od dnia 16 marca 2001 roku - do dnia 6 marca 2008 roku. Według skarżącej z uwagi na fakt, że nastąpiło jedynie zawieszenie, a nie umorzenie postępowania w powyższym zakresie, należało obciążyć dłużnik opłatą egzekucyjną.

Skarżąca wskazała także, że w momencie wydawania postanowienia ustalającego koszty postępowania nie miała wiedzy o pozbawieniu wykonalności tytułu wykonawczego na podstawie którego prowadzono niniejsze postępowanie we wskazanym powyżej zakresie. Nadmieniła, iż również wniosek wierzyciela o umorzenie postępowania nie zawierał

żadnych informacji dotyczących pozbawienia tytułu wykonalności. W ocenie skarżącej koszty zostały zatem ustalone prawidłowo, stosownie do informacji którymi dysponował Komornik.

Odnosnie obniżenia opłaty stosunkowej obciążającej dłużnik do kwoty 933,90 zł, skarżąca zauważyła, iż instytucja obniżenia opłaty ma charakter wyjątkowy i nadzwyczajny, a ponadto obniżenie opłaty może nastąpić jedynie na wniosek zaś obniżenia opłaty nie może dokonać Sąd działając z urzędu.

Skarżąca podkreśliła, iż czym innym jest badanie prawidłowości ustalenia opłaty, gdzie potrzeba zapewnienia zgodnego z prawem biegu egzekucji może przemawiać za działaniem z urzędu, czym innym zaś wyjątkowe umniejszenie poprawnie ustalonej opłaty na zasadzie art. 49 ust. 2, które jest dobrodziejstwem ustanowionym tylko i wyłącznie w interesie dłużnika. Dodała, iż ponieważ nakład pracy komornika oraz zakres wyegzekwowanego świadczenia brane są pod uwagę już przy ustalaniu wysokości opłaty przez komornika, skorzystanie przez Sąd z kompetencji do zmniejszenia opłaty na podstawie art. 49 ust. 2 mogłoby nastąpić tylko na wniosek dłużnika. Według skarżącej, skoro skarga dłużnika podlegała odrzuceniu, nie było podstaw aby obniżyć opłatę, prawidłowo ustaloną przez komornika, tym bardziej że dłużnik nie wskazała kwoty do jakiej domaga się obniżenia opłaty, a zatem Sąd obniżył jej wysokość w zupełnie dowolny sposób.

Niezależnie od powyższego skarżąca wskazała, że nakład pracy komornika był adekwatny do stanu zaawansowania egzekucji i wniosków wierzyciela.

Skarżąca podniosła także, iż opłata egzekucyjna ustalana jest normatywnie w sposób niezwiązany z kosztami konkretnego postępowania egzekucyjnego. Dodała, iż obniżenie opłaty prowadzi również do nieuzasadnionego „premiowania” dłużnika, który swoim zachowaniem spowodował przecież wszczęcie postępowania. Ponadto, stosownie do zasady ponoszenia odpowiedzialności za wynik postępowania, to właśnie dłużnik jest osobą przegrywającą postępowanie i to on powinien ponieść jego koszty.

Zdaniem skarżącej, w przedmiotowej sprawie jedynie aktualny stan majątkowy dłużniczki nie pozwala jej na natychmiastowe uregulowanie opłaty, co nie oznacza jednak możliwości egzekwowania opłaty w innym terminie, gdyż to do komornika jako wierzyciela będzie należała decyzja o złożeniu tytułu do egzekucji. Zaznaczyła także, iż możliwa jest również ratalna spłata należnej opłaty w zadeklarowanych przez dłużniczkę rozsądnych terminach.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się bezzasadnym i jako takie podlegało oddaleniu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że w żadnym przypadku przeszkody do rozpoznania wniosku dłużnik o obniżenie opłaty egzekucyjnej i dalej jego uwzględnienia nie stanowi okoliczność zaistnienia przesłanek do odrzucenia równoległe wniesionej przez dłużnik skargi na czynność komornika, w postaci postanowienia z dnia 4 listopada 2013 roku, w sprawie Km 2181/12 - w przedmiocie kosztów postępowania egzekucyjnego.

Wniosek taki po pierwsze może zostać złożony niezależnie od takiej skargi na czynność komornika i po drugie nie podlega, w przeciwieństwie do niej, jakiegokolwiek opłacie.

Przypomnieć należy, że stosownie do art. 49 ust. 7 - 9 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o komornikach sądowych i egzekucji, dłużnik może złożyć wniosek o obniżenie wysokości opłat, o których mowa w ust. 1 i 2. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, wniosek może złożyć wierzyciel. Wniosek, o którym mowa w ust. 7, wnosi się w terminie 7 dni od dnia uzyskania informacji o ściągnięciu opłaty albo od dnia doręczenia postanowienia, o którym mowa odpowiednio w ust. 3 albo ust. 4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 7, stosuje się odpowiednio przepisy art. 767- 767⁴ Kodeksu postępowania cywilnego.

Wbrew stanowisku skarżącej wniosek o obniżenie opłaty egzekucyjnej nie musi zawierać konkretnego żądania, co do stopnia takiego obniżenia opłaty. W przypadku, gdy wnioskodawca nie określi takiej okoliczności, sąd rozpoznający

wniosek rozstrzyga czy oraz w jakim zakresie takie obniżenie może nastąpić. Pamiętać tu trzeba, że z istoty obniżania opłaty wynika, że nie może to powodować całkowitego zwolnienia dłużnika, względnie wierzyciela, od jej ponoszenia.

Przechodząc do zasadniczych rozważań w zakresie zasadności obniżenia obciążającej dłużnik opłaty egzekucyjnej, mając na względzie zakres zaskarżenia i żądanie zażalenia, przyjęć trzeba, że zakresem badania i rozstrzygnięcia w niniejszym postępowaniu zażaleniowym nie może być objęte zaskarżone postanowienie w zakresie jego punktu 2, to jest co do ustalenia wysokości opłaty egzekucyjnej, obciążającej dłużnik.

Kryteria, jakimi winien kierować się sąd rozpoznający wniosek o obniżenie opłaty egzekucyjnej unormowane zostały w art. 49 ust. 10 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. Głosi on, że po rozpoznaniu wniosku, o którym mowa w ust. 7, sąd może, uwzględniając w szczególności nakład pracy komornika lub sytuację majątkową wnioskodawcy oraz wysokość jego dochodów, obniżyć wysokość opłat, o których mowa w ust. 1 i 2.

Sąd pierwszej instancji prawidłowo uwzględnił tu powyższe okoliczności sprawy.

Po pierwsze nakład pracy komornika, obejmujący typowe czynności egzekucyjne komornika, wszystkie dokonywane w siedzibie kancelarii, nie może być uznany za szczególnie duży.

Po wtóre sytuacja życiowa i materialna dłużnik musi być potraktowana za szczególnie trudną, także w kontekście przeciętnej takiej sytuacji dłużników, w stosunku do których komornicy prowadzą postępowanie egzekucyjne. Do wniosku o obniżenie opłaty dołączone zostały dokumenty, z których wynika, że dłużnik posiada obecnie status osoby bezrobotnej, w przeciwieństwie do stosunku zatrudnienia, jaki występował w toku przedmiotowego postępowania egzekucyjnego. Znamiennym jest, że wierzyciel zdecydował o złożeniu wniosku o umorzenie tego postępowania egzekucyjnego nie w efekcie zapłaty przez dłużnik całości, czy większości egzekwowanego zadłużenia, a w następstwie rozłożenia tego zadłużenia na niewielkie raty.

Po trzecie wreszcie słusznie Sąd Rejonowy zważył, że oprócz obniżonej dłużnik - do kwoty 933,90 zł, opłaty egzekucyjnej, komornik z tego samego tytułu otrzyma od wierzyciela dalszą kwotę 1807,17 zł.

Mając wszystko powyższe na uwadze, na podstawie art. 385 kpc, art. 397 § 2 kpc i art. 13 § 2 kpc, orzeczono jak w sentencji postanowienia.

(...)

(...)

- (...)

- (...)

- (...)

- (...)